



ที่ มท ๐๘๑๐.๗/ว ๓๘๔

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒๗ มกราคม ๒๕๖๖

เรื่อง การแจ้งหน่วยงานของรัฐเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๕
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๐.๗/ว ๔๒๒๓ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. คำอธิบายสรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติฯ จำนวน ๑ ชุด
๒. รายการตรวจสอบ (Checklist) สิ่งที่หน่วยงานต้องดำเนินการฯ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นแจ้งจังหวัดเพื่อส่งตัวอย่างร่างประกาศและคำสั่งตามพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้กับหน่วยงานในการออกประกาศ/คำสั่งตามที่กฎหมายกำหนด พร้อมทั้งได้รวบรวมคำถาม – คำตอบที่เกี่ยวกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัติฯ นั้น

ในการนี้ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นศึกษารายละเอียดคำอธิบายสรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๕ และรายการตรวจสอบ (Checklist) สิ่งที่หน่วยงานต้องดำเนินการเมื่อพระราชบัญญัติฯ มีผลใช้บังคับทุกมาตรา เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และดำเนินการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้ สำหรับรายละเอียดคำอธิบายสรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติฯ สามารถสอบถามโดยตรงได้ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๒๒ ๐๒๐๖-๙ ต่อ ๑๐๒๒ หรือ ๑๑๘๔ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายศิริพันธ์ ศรีกรงพลี)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น
กลุ่มงานส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีท้องถิ่น
โทร. ๐-๒๒๔๔-๙๐๐๐ ต่อ ๒๓๒๒
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน นายอานนท์ เพชรหนู โทร. ๐๘๔ ๘๗๘ ๕๙๗๐

หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๑๐.๗/ว ๓๘๔ ลงวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๖
เรื่อง การแจ้งหน่วยงานของรัฐเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๕

QR code (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑)

คำอธิบายสรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๕



<https://shorturl.asia/JjHcC>

QR code (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๒)

รายงานตรวจสอบ (Checklist) สิ่งที่หน่วยงานต้องดำเนินการเมื่อ พ.ร.บ. การปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๕
มีผลบังคับใช้ทุกมาตรา



<https://shorturl.asia/NnEX5>

**คำอธิบายสรุปสาระสำคัญของ
พระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๕**

๑. วัตถุประสงค์ของกฎหมาย

๑.๑ พระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๕ เป็นกฎหมายกลางที่มีวัตถุประสงค์หลักในการจัดปัญหาและอุปสรรคทางข้อกฎหมายและกฎระเบียบต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนสามารถยื่นคำขอหรือติดต่อใด ๆ กับหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมตลอดทั้งการติดต่อราชการระหว่างหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยกัน สามารถทำโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้โดยชอบด้วยกฎหมาย นอกจากนั้นยังมุ่งส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติตามกฎหมายของประชาชน และการปฏิบัติหน้าที่ราชการของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ครอบคลุมตลอดทั้งระบบนิเวศ (ecosystem) ตั้งแต่การยื่นเรื่อง/รับเรื่อง การติดต่อราชการ การส่ง/รับเอกสาร การแสดงเอกสารหลักฐาน ไปจนถึงการจัดทำและตรวจสอบฐานข้อมูลใบอนุญาต และการจัดเก็บเอกสารราชการ ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาทางเทคโนโลยีในปัจจุบัน ซึ่งจะเป็นการอำนวยความสะดวกและลดภาระค่าใช้จ่ายของประชาชน รวมทั้งลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพแก่การปฏิบัติราชการของภาครัฐ อันเป็นการดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและมติของคณะรัฐมนตรี

๑.๒ นอกจากนั้น พระราชบัญญัตินี้ยังมีวัตถุประสงค์ในการเสริมสร้างความมั่นใจให้แก่หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ซึ่งในบางกรณีอาจมีบทบาทนิติหรือข้อความในกฎหมายหรือกฎระเบียบที่อาจตีความได้ว่าต้องดำเนินการเป็นเอกสารหรือเป็นกระดาษเท่านั้น) ให้สามารถรับเรื่องและให้บริการประชาชนด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างมั่นใจว่าถูกต้องตามกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๒. ขอบเขตของกฎหมาย

๒.๑ ในมุมของรัฐ พระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๕ มุ่งประสงค์ที่จะใช้บังคับแก่หน่วยงานของรัฐในฝ่ายบริหารเป็นหลัก ไม่ว่าจะเป็นราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน และหน่วยงานอื่นของรัฐทุกหน่วย^๑ ดังนั้น หน่วยงานต่าง ๆ เหล่านั้นจึงมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายนี้

อย่างไรก็ดี พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่

- (๑) รัฐวิสาหกิจที่เป็นบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด
- (๒) หน่วยงานของรัฐในฝ่ายนิติบัญญัติ
- (๓) หน่วยงานของรัฐในฝ่ายตุลาการ
- (๔) องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ

^๑ อนึ่ง สำหรับกรณีสภาวิชาชีพต่าง ๆ นั้น ไม่ถือเป็นหน่วยงานของรัฐ จึงไม่อยู่ภายใต้กฎหมายนี้ อย่างไรก็ตาม สภาวิชาชีพสามารถพิจารณาออกระเบียบข้อบังคับของตนเพื่อนำพระราชบัญญัติไปใช้ทั้งหมดหรือบางส่วนก็ได้

หมายเหตุ : คำอธิบายนี้มีขึ้นเพื่อประโยชน์ในการเข้าใจสาระสำคัญของกฎหมายเท่านั้น ส่วนการจะปฏิบัติตามกฎหมายให้เป็นไปอย่างถูกต้องนั้น หน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ และประชาชน จะต้องศึกษา ทำความเข้าใจ ตรวจสอบ และยึดถือตัวบทกฎหมายเป็นสำคัญ

(๕) องค์การอัยการ และ

(๖) หน่วยงานอื่นของรัฐที่กำหนดในกฎกระทรวง

ทั้งนี้ ในกรณีที่หน่วยงานตาม (๒) (๓) (๔) หรือ (๕) ข้างต้น มีความพร้อมและประสงค์จะใช้พระราชบัญญัตินี้เพื่อเพิ่มการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน สามารถเสนอตราเป็นพระราชกฤษฎีกาได้ ซึ่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวจะกำหนดให้ใช้แก่หน่วยงานนั้นทั้งหมดหรือเฉพาะบางหน่วยงานย่อยภายในก็ได้ หรือจะกำหนดให้ใช้แก่บางประเภทของหน่วยงานนั้นก็ได้ (มาตรา ๔ และบทนิยามคำว่า “หน่วยงานของรัฐ” ในมาตรา ๕)

๒.๒ ในมุมมองของประชาชน พระราชบัญญัตินี้ให้สิทธิแก่ประชาชนทุกคนอย่างเสมอภาคกัน ไม่ว่าจะเป็นบุคคลสัญชาติไทยหรือไม่ และไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล (และไม่ว่าจะแสวงหากำไรหรือไม่) หรือแม้แต่สถาบันการเงิน สถาบันการศึกษาเอกชน หรือองค์กรในภาคเอกชนหรือภาคประชาสังคมใด ๆ ต่างก็สามารถยื่นคำขอ ส่งหนังสือ ข้อมูล หรือรายงาน ติดต่อกับหรือแสดงเอกสารหลักฐานต่อหน่วยงานของรัฐ โดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ทั้งสิ้น (เว้นแต่จะเป็นกรณีที่ได้รับการยกเว้นไว้ในกฎหมายหรือกฎกระทรวง)

๒.๓ ในมิติด้านกิจการหรือธุรกรรม พระราชบัญญัตินี้ให้ขอบเขตแห่งสิทธิแก่ประชาชนในการยื่นคำขอหรือติดต่อราชการโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์อย่างกว้างขวางมาก ตั้งแต่การขอรับใบอนุญาต ขออนุมัติ ขอดูทะเบียน ขอขึ้นทะเบียน ขอแจ้ง ขอจดทะเบียน ขออาชญาบัตร ขอการรับรอง ขอความเห็นชอบ ขอความเห็นขอให้พิจารณา ขออุทธรณ์ ร้องทุกข์ หรือร้องเรียน ขอให้ดำเนินการ ขอรับเงิน ขอรับสวัสดิการ และขอรับบริการอื่นใดจากหน่วยงานของรัฐ (บทนิยามคำว่า “ขออนุญาต” และคำว่า “อนุญาต” ในมาตรา ๕) ดังนั้น จึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า พระราชบัญญัตินี้มีเจตนารมณ์ที่จะให้ประชาชนติดต่อกับรัฐด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้แทบทุกเรื่องทุกกรณี เว้นแต่กรณีที่มิใช่เข้าข่ายโดยชัดแจ้งเท่านั้น เช่น การขอประทานบัตร อนึ่ง สำหรับกิจการธุรกรรม หรือกระบวนการที่หน่วยงานของรัฐพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่สามารถรับเรื่องหรือให้บริการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ ต้องติดต่อสำนักงาน ก.พ.ร. เพื่อประสานขอออกเป็นกฎกระทรวงตามมาตรา ๗ วรรคห้า ต่อไป

๓. สาระสำคัญของกฎหมาย

๓.๑ สิทธิของประชาชน

(๑) ประชาชนสามารถยื่นคำขอใด ๆ ส่งหนังสือ เอกสาร รายงาน หรือข้อมูล ตลอดจนจ่ายเงินแก่หน่วยงานของรัฐโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ตามช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ที่หน่วยงานของรัฐประกาศกำหนดได้ เช่น ทางอีเมล เว็บไซต์ แอปพลิเคชันติดต่อสื่อสาร หรือผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์อื่นใด โดยให้ถือว่า การดำเนินการดังกล่าวชอบด้วยกฎหมายแล้ว ไม่ว่ากฎหมายหรือกฎระเบียบเฉพาะเรื่องจะกำหนดไว้แตกต่างหรือขัดแย้งอย่างใดหรือไม่ก็ตาม (มาตรา ๗) ทั้งนี้ หากหน่วยงานใดมิได้ประกาศกำหนดช่องทางอิเล็กทรอนิกส์สำหรับติดต่อหน่วยงานนั้น ประชาชนมีสิทธิที่จะติดต่อ ส่งหรือยื่นเรื่องผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ใด ๆ ที่หน่วยงานนั้นใช้อยู่เพื่อติดต่อหน่วยงานนั้นได้ โดยถือว่าเป็นการดำเนินการที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว (มาตรา ๒๐ วรรคสอง)

(๒) ประชาชนสามารถตรวจสอบกับหน่วยงานว่าได้รับคำขอ หนังสือ หรือเอกสารที่ได้จัดส่งไปทางอิเล็กทรอนิกส์แล้วหรือไม่ และในกรณีที่ประชาชนส่งผิดหน่วยงานหรือช่องทาง ประชาชนผู้ส่งนั้นมีสิทธิได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ที่รับเรื่องว่าส่งผิดหน่วยงาน และหน่วยงานใดเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงในเรื่องนั้น (มาตรา ๑๐ วรรคสอง)

(๓) ประชาชนสามารถได้รับใบอนุญาตหรือเอกสารราชการจากหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ใน ๒ กรณีดังต่อไปนี้ (มาตรา ๑๑)

(๓.๑) ยื่นคำขอหรือติดต่อกับหน่วยงานของรัฐไปโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือ

(๓.๒) ยื่นคำขอหรือติดต่อกับหน่วยงานของรัฐด้วยตนเองหรือเป็นเอกสาร แต่ระบุในคำขอ อีเมล หรือเอกสารอื่นใดที่เกี่ยวข้องว่า ประสงค์ขอรับใบอนุญาต การติดต่อกลับ หรือเอกสารหลักฐานอื่นใดในรูปแบบและโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์

(๔) ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ประชาชนมีหน้าที่ต้องแสดงใบอนุญาตไว้ในที่เปิดเผย ประชาชนสามารถแสดงโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามวิธีการที่ผู้อนุญาตประกาศกำหนดได้ (มาตรา ๑๓ (๑)) รวมตลอดทั้งกรณีบัตร เอกสารสำคัญ หรือใบอนุญาตที่พกติดตัว ประชาชนก็สามารถแสดงเป็นภาพถ่ายทางอิเล็กทรอนิกส์หรือวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์อื่นใดก็ได้เช่นเดียวกัน (เว้นแต่เป็นบัตรหรือเอกสารที่มีการออกกฎกระทรวงยกเว้น) (มาตรา ๑๔)

(๕) กรณีใบอนุญาตที่มีกฎหมายกำหนดให้ผู้ประกอบการต้องแสดงใบอนุญาตไว้ในที่เปิดเผย ประชาชนหรือผู้บริโภคสามารถตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับการอนุญาตของใบอนุญาตดังกล่าวผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ได้โดยสะดวกและไม่เสียค่าใช้จ่าย ในกรณีที่หน่วยงานผู้อนุญาตยังมิได้จัดทำฐานข้อมูลทางออนไลน์เกี่ยวกับการอนุญาตดังกล่าว หรือยังจัดทำไม่ครบถ้วน ประชาชนมีสิทธิขอข้อมูลการอนุญาตในเรื่องนั้นได้ ซึ่งหน่วยงานผู้อนุญาตต้องจัดส่งให้ภายใน ๓ วันโดยไม่คิดค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายใด ๆ (มาตรา ๑๓ (๒) ประกอบมาตรา ๒๑ วรรคสอง)

(๖) กรณีเอกสารหรือหลักฐานที่ประชาชนติดต่อกับหรือได้รับจากหน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ แม้อยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์แต่ก็ถือว่าชอบด้วยกฎหมายเช่นเดียวกับในรูปแบบเอกสาร หรือกระดาษ รวมทั้งสามารถใช้เป็นหลักฐานได้ตามกฎหมาย (มาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง)

(๗) กรณีที่ประชาชนไปติดต่อราชการด้วยตนเอง หากมิได้ทำสำเนาเอกสารราชการใดไป โดยเป็นเอกสารที่มีความจำเป็นต่อการพิจารณา และประชาชนได้นำเอกสารตัวจริงติดตัวไปด้วย หน่วยงานผู้อนุญาตและเจ้าหน้าที่ต้องจัดทำสำเนาให้ (มาตรา ๑๒) โดย

(๗.๑) ไม่คิดค่าใช้จ่าย

(๗.๒) เจ้าหน้าที่ผู้ทำสำเนารับรองสำเนาถูกต้องเอง

(๗.๓) ใช้เหตุผลเรื่องนี้เป็นข้ออ้างในความล่าช้ามิได้

๓.๒ หน้าที่ของรัฐ

(๑) จัดให้มีช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงานเพื่อให้ประชาชนสามารถยื่นคำขอส่งเอกสาร หรือติดต่อราชการใด ๆ ได้ และประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป เช่น การจัดให้มีอีเมลกลางของหน่วยงาน (เช่น saraban@abc.go.th) เว็บไซต์หน่วยงาน หรือแอปพลิเคชันอื่นใดก็ได้ เช่น แอปพลิเคชันทางรัฐ D.DOPA โลก หรือ Facebook Messenger (มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง)

(๒) ต้องรับเรื่องที่ประชาชนยื่นคำขอ ส่งหนังสือหรือเอกสาร หรือติดต่อใด ๆ มาโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ทางช่องทางที่หน่วยงานประกาศตาม (๑) แล้วดำเนินการต่อไปตามขั้นตอน ทั้งนี้ หน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่จะปฏิเสธไม่รับคำขอหรือการติดต่อดังกล่าวเพียงเพราะเหตุที่ยื่นหรือส่งมาโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ มิได้ (มาตรา ๗)

(๓) ออกใบอนุญาต หนังสือ เอกสาร หรือติดต่อโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ กลับไปยังประชาชนที่ยื่นคำขอหรือติดต่อมาโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ในกรณีดังต่อไปนี้ (มาตรา ๑๑)

(๓.๑) ได้รับคำขอหรือการติดต่อจากประชาชนโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือ

(๓.๒) ได้รับคำขอหรือการติดต่อจากประชาชนซึ่งเดินทางมาดำเนินการด้วยตนเอง หรือเป็นเอกสาร แต่ประชาชนระบุในคำขอหรือเอกสารอื่นใดที่เกี่ยวข้องว่าประสงค์จะได้รับใบอนุญาต การติดต่อกลับหรือเอกสารหลักฐานอื่นใดในรูปแบบและโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้ ในกรณีที่ประชาชนแจ้งความประสงค์เช่นนั้นด้วยวาจา เจ้าหน้าที่จะบันทึกไว้เป็นหลักฐานแล้วให้ประชาชนลงนามรับรอง ก็สามารถกระทำได้

(๔) ในกรณีที่ประชาชนยื่นคำขอหรือติดต่อโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ผิดหน่วย เช่น ส่งอีเมลไปยังหน่วยงานที่ไม่มีหน้าที่และอำนาจรับผิดชอบในเรื่องนั้น หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่พบเห็นหรือรับเรื่องห้ามเพิกเฉย แต่ต้องดำเนินการดังนี้ (มาตรา ๑๐ วรรคสอง)

(๔.๑) [กรณีหน่วยงานที่ถูกต้องอยู่ในหน่วยงานเดียวกัน] ให้ forward หรือส่งต่อไปยังอีเมลหรือช่องทางของหน่วยงานที่ถูกต้องนั้น

(๔.๒) [กรณีหน่วยงานที่ถูกต้องอยู่ต่างหน่วยงานกัน] ให้ reply แจ้งกลับไปให้ประชาชนผู้ส่งทราบว่าส่งมาผิดหน่วยงานโดยเร็ว โดยต้องระบุหน่วยงานที่ถูกต้องไปให้ประชาชนทราบด้วย อย่างไรก็ตาม หากเจ้าหน้าที่ผู้พบเห็นหรือรับเรื่องทราบและแน่ใจว่าหน่วยงานใดถูกต้อง จะ forward หรือส่งต่อไปยังหน่วยงานนั้นเพื่อบริการประชาชนก็ได้

อนึ่ง หากเจ้าหน้าที่พบว่าประชาชนติดต่อหน่วยงานผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ที่มีใช้ช่องทางที่หน่วยงานประกาศกำหนด (แต่เป็นกรณีที่หน่วยงานนั้นมีหน้าที่และอำนาจในเรื่องนั้น) เจ้าหน้าที่พึงแจ้งกลับให้ประชาชนรายนั้นทราบว่าเป็นการติดต่อที่ผิดช่องทาง รวมทั้งแจ้งช่องทางที่ถูกต้องของหน่วยงานนั้นให้ประชาชนทราบด้วย

(๕) การออกประกาศหรือคำสั่งต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ เช่น ประกาศกำหนดช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงานตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง ประกาศกำหนดวิธีการแสดงใบอนุญาตโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามมาตรา ๑๓ (๑) และคำสั่งกำหนดระบบอิเล็กทรอนิกส์สำหรับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ภายในหน่วยงานตามมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง

(๖) พิจารณากฎหมาย ภารกิจ และกระบวนการที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานว่ามีกรณีใดบ้างหรือไม่ที่ไม่สามารถรับเรื่องหรือดำเนินการโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ และจำเป็นต้องยกเว้นมิให้ใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อรวบรวมเสนอสำนักงาน ก.พ.ร. พิจารณาการออกกฎกระทรวงยกเว้นต่อไป

(๗) การจัดทำระบบหรือฐานข้อมูล หรือการเชื่อมโยงฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงานเพื่อรองรับและตรวจสอบการแสดงใบอนุญาตหรือเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ของประชาชนโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามมาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๔

(๘) การยอมรับและรองรับการติดต่อราชการและเอกสารหลักฐานใด ๆ ในรูปแบบหรือโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (มาตรา ๑๕) รวมทั้งการติดต่อราชการโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นหลักตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ ในกรณีที่มิมีกฎระเบียบขัดหรือแย้งกับหลักการดังกล่าวสมควรแก้ไขในโอกาสแรกที่กระทำได้

(๙) การจัดเก็บข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ของหน่วยงานในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมดแทนการจัดเก็บเป็นเอกสาร ทั้งนี้ เมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติตามมาตรา ๑๗

(๑๐) หน้าที่เฉพาะของบางหน่วยงาน (ไม่ใช่หน้าที่ทั่วไปของทุกหน่วยงาน) อาทิ

(๑๐.๑) หน้าที่ของ ๔ หน่วยงานกลาง ได้แก่ สำนักงาน ก.พ.ร. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (สพธอ. หรือ ETDA) และสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) (สพร. หรือ DGA) ในการจัดทำวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งรวมถึงมาตรฐานข้อมูลด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเสนอคณะรัฐมนตรีมีมติกำหนด เพื่อให้หน่วยงานของรัฐต่าง ๆ นำไปใช้และถือปฏิบัติให้สอดคล้องและเชื่อมโยงถึงกันได้ มีความมั่นคงปลอดภัย รวมทั้งประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก (มาตรา ๖ ประกอบมาตรา ๑๙)

(๑๐.๒) หน้าที่ของนายทะเบียนประจำสำนักทะเบียนกลางตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ในการตรวจสอบความถูกต้องแท้จริงของบัตรประจำตัวประชาชนที่ประชาชนยื่นและหน่วยงานผู้อนุญาตสอบถามมา ทั้งนี้ การสอบถาม การตรวจสอบ และการแจ้งผล ต้องกระทำโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์และโดยพลัน เพื่อมิให้กระทบต่อระยะเวลาตามคู่มือสำหรับประชาชน (มาตรา ๙)

(๑๐.๓) หน้าที่ของกรมบัญชีกลาง และหน่วยงานของรัฐอื่นใดที่มีอำนาจหน้าที่อนุมัติหรือตรวจสอบความถูกต้องของการเบิกจ่ายเงิน ในการแก้ไขกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติใด ๆ ในความรับผิดชอบของตน ที่อาจขัดหรือแย้ง หรือเป็นอุปสรรคต่อการใช้เอกสารหลักฐานที่อยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ หรือไม่สอดคล้องรองรับกับวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว (มาตรา ๑๕ วรรคสอง)

(๑๐.๔) หน้าที่ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีในการจัดทำราชกิจจานุเบกษาในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์เป็นหลัก รวมทั้งการจัดทำสำเนาให้ตามที่มีประชาชนร้องขอโดยเร็ว (มาตรา ๑๘)

(๑๐.๕) หน้าที่ของสำนักงาน ก.พ.ร. ในการติดตาม ตรวจสอบ เปรียบเทียบ และแจ้งเตือนหน่วยงานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งการรายงานคณะรัฐมนตรีทราบความคืบหน้า^๒ (มาตรา ๒๒)

(๑๐.๖) หน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในการจัดให้มีและปรับปรุงฐานข้อมูลกฎหมายและระบบสืบค้นกฎหมายทางอิเล็กทรอนิกส์ที่สะดวกและรวดเร็ว (มาตรา ๒๓)

๔. สภาพบังคับของกฎหมาย

๔.๑ ถึงแม้ว่าพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๕ จะไม่มีบทกำหนดโทษไม่ว่าในทางอาญา ทางปกครอง แห่งหรือพินัย ก็ตาม แต่อย่างไรก็ดี ผู้กระทำความผิดยังคงมีความผิดตามกฎหมายทั่วไปตามกฎหมาย เช่น การยื่นคำขอหรือติดต่อราชการทางอิเล็กทรอนิกส์โดยมิข้อความอันเป็นเท็จหรือใช้เอกสารปลอม ย่อมมีความผิดตามมาตรา ๑๓๗ และมาตรา ๒๖๔ ถึงมาตรา ๒๖๘ แห่งประมวลกฎหมายอาญานอกจากนั้น ยังเข้าข่ายความผิดฐานนำข้อมูลปลอมหรือข้อมูลอันเป็นเท็จเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ ด้วย

^๒ คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๕ มอบหมายให้สำนักงาน ก.พ.ร. เป็นหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๕ ทำหน้าที่ในการติดตาม เปรียบเทียบ ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการตามมาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ฯ และรายงานให้คณะรัฐมนตรีทราบทุก ๖๐ วันว่าหน่วยงานของรัฐได้ดำเนินการตามมาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง พร้อมทั้งประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป รวมทั้งแจ้งให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยทราบถึงหน้าที่ที่หน่วยงานของรัฐจะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ และระยะเวลาที่จะต้องดำเนินการ โดยให้แจ้งเตือนทุก ๑๕ วันด้วย

๔.๒ สำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ก็ย่อมมีความผิดทางวินัย หรืออาจเข้าข่ายละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบตามมาตรา ๑๕๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญาด้วยก็ได้ นอกจากนั้น หากการละเว้นหรือเพิกเฉยไม่ดำเนินการตามกฎหมายนี้ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชนผู้ยื่นคำขอหรือติดต่อมาโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ก็อาจเข้าข่ายละเมิด และต้องรับผิดทางแพ่ง ชดใช้ค่าเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทนแก่ประชาชนด้วย

๕. ข้อสังเกตเพิ่มเติม

๕.๑ พระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๕ มีหลักการที่เป็นแก่นหรือหัวใจสำคัญ คือ การมุ่งเน้นให้ประชาชนสะดวก มีไซรราชการหรือหน่วยงานของรัฐสะดวก ดังนั้น การใช้การตีความพระราชบัญญัตินี้ย่อมต้องทำไปบนพื้นฐานของหลักการดังกล่าว เช่น หน่วยงานไม่สามารถใช้กฎหมายนี้ในการอ้างอิงเพื่อบังคับให้ประชาชนยื่นเรื่องมาโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เท่านั้น (ประชาชนยังคงมีสิทธิเลือกติดต่อราชการได้ทุกวิธีการตามแต่ความสะดวก ไม่ว่าจะไปติดต่อ ณ สถานที่ทำการ ส่งไปรษณีย์ หรือทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ตาม) หรือการอ้างว่าเอกสารประกอบจำนวนมากจึงไม่สามารถรับเรื่องและเอกสารประกอบในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ได้ จึงขอยกเว้นมาตรา ๗ ก็ย่อมไม่อาจกระทำได้ รวมตลอดทั้ง หากถ้อยคำในกฎหมายเฉพาะไม่ตรงกับบทนิยามคำว่า “ขออนุญาต” และ “อนุญาต” ก็ควรต้องตีความให้เข้าบทนิยามดังกล่าวไว้ก่อน (เช่น คำว่า ขอให้พิจารณา ขอให้ดำเนินการ หรือขอรับบริการอื่นใด ซึ่งกว้างขวางมาก) เว้นแต่จะไม่ตรงกับบทนิยามดังกล่าวโดยชัดแจ้งและเป็นกรณีที่ไม่อาจดำเนินการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้โดยสภาพอย่างแน่แท้

๕.๒ พระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๕ มุ่งเน้นเฉพาะขาเข้าและขาออกในการติดต่อราชการ ดังนั้น กระบวนการตรวจสอบสถานที่หรือการดำเนินการใด ๆ ทางกายภาพภายหลังได้รับคำขอและตรวจสอบเอกสารครบถ้วนแล้ว (กระบวนการพิจารณาระหว่างกลาง) จึงไม่ใช่เป้าประสงค์หลักของกฎหมายในระยะแรกเริ่มนี้ ดังนั้น หน่วยงานจึงอ้างเหตุที่ต้องไปสำรวจตรวจสอบสถานที่ การลงพื้นที่ หรือความจำเป็นในการซักถามสอบถามซึ่งหน้า หรือเฉพาะตัว (ภายหลังการรับคำขอและตรวจสอบเอกสารหลักฐานครบถ้วนเรียบร้อยแล้ว) เพื่อออกกฎกระทรวงยกเว้นตามมาตรา ๗ วรรคห้า มิได้

๕.๓ มาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๕ กำหนดให้หน่วยงานออกใบอนุญาต เอกสารหลักฐาน หรือติดต่อกับประชาชนโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ได้เฉพาะกรณีที่ได้รับการติดต่อจากประชาชนโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ก่อน หรือได้รับการระบุมาโดยเฉพาะอย่างชัดแจ้งว่าประสงค์รับเอกสารหรือการติดต่อกลับทางอิเล็กทรอนิกส์ เท่านั้น ดังนั้น หน่วยงานจะอาศัยหรืออ้างกฎหมายนี้เพื่อริเริ่มติดต่อประชาชนก่อนโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (เช่น การส่งอีเมลแจ้งคำสั่งทางปกครอง) มิได้

๕.๔ โดยที่พระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๕ เป็นกฎหมายกลางซึ่งมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับกฎหมายกลางฉบับอื่น ๆ อาทิ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ ดังนั้น หากหน่วยงานของรัฐฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายนี้ ก็อาจจะมีผลตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองหรือกฎหมายว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการด้วย เช่น หากหน่วยงานไม่รับคำขอที่ประชาชนส่งมาด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือเพิกเฉยละเลยไม่ดำเนินการใด ๆ ให้แก่เรื่องที่ประชาชนยื่นมาโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ เมื่อครบกำหนดระยะเวลาตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๙/๑

แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ หรือระยะเวลาที่กำหนดในคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการฯ แล้ว ก็ถือว่าหน่วยงานดังกล่าวละเลยล่าช้า ไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย อันเป็นความผิดทั้งทางวินัยและอาญาดังกล่าวข้างต้น

๕.๕ พระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๕ มิได้มีความมุ่งประสงค์ให้ประเทศไทยก้าวกระโดดทางเทคโนโลยีไปสู่ระดับสูงอย่างทันที หากแต่มุ่งหมายให้หน่วยงานของรัฐสามารถรับเรื่องและติดต่อราชการกับประชาชนด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ขั้นพื้นฐานได้เป็นอย่างน้อย^๓ (เพื่อรองรับประชาชนที่สะดวกที่จะติดต่อโดยวิธีการดังกล่าว หรืออาจไม่สะดวกที่จะเดินทางไปติดต่อด้วยตนเอง) แต่ก็ไม่ขัดข้องหรือขัดขวางหากหน่วยงานที่มีความพร้อมจะให้บริการแก่ประชาชนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลระดับสูงตามศักยภาพของตน ดังนั้น หน่วยงานที่ยังอาจไม่มีความพร้อมทางอุปกรณ์ บุคลากร หรืองบประมาณ ก็มิได้มีภาระอันใดที่จะต้องก้าวกระโดดขึ้นมาให้บริการทางอิเล็กทรอนิกส์แก่ประชาชนได้โดยเทคโนโลยีระดับสูงที่ใช้งบประมาณจำนวนมาก เพียงแค่มีคอมพิวเตอร์ printer และ scanner อย่างละ ๑ เครื่อง ก็สามารถรับเรื่องที่มาทางอีเมล พิมพ์เสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับ และเมื่อดำเนินการตามขั้นตอนแล้วเสร็จ จึงสแกนหนังสือหรือใบอนุญาตที่ผู้มีอำนาจลงนามแล้ว reply หรือส่งกลับให้แก่ประชาชนทางอีเมลที่ส่งมา ก็ถือว่าเป็นการเพียงพอสำหรับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว

๕.๖ สืบเนื่องจากข้อ ๕.๕ ข้างต้น พระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๕ มิได้มีความประสงค์ให้หน่วยงานของรัฐตื่นตระหนกตกใจ และเร่งรีบดำเนินการเบิกหรือของงบประมาณโดยอ้างเหตุผลจากพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว หากแต่มุ่งประสงค์ให้หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐยอมรับวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์และใช้ความพยายามอย่างถึงที่สุดที่จะให้บริการประชาชนโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์โดยถือเอาความสะดวกของประชาชนเป็นสำคัญ ถึงแม้ว่าในช่วงแรกอันเป็นช่วงเปลี่ยนผ่านหรือปรับตัว อาจจะมีอุปสรรคหรือความยากลำบากอยู่บ้าง แต่เมื่อดำเนินการจนคุ้นชินแล้วก็จะพบว่าง่าย สะดวก ประหยัด และมีประสิทธิภาพกว่าแนวทางหรือวิธีการอย่างเดิม ๆ ทั้งนี้ โดยการดำเนินการเหล่านั้นพระราชบัญญัตินี้ประสงค์ให้หน่วยงานของรัฐใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ทางอิเล็กทรอนิกส์ และอุปกรณ์อื่นใดที่เกี่ยวข้อง (ทั้ง Hardware และ Software) เท่าที่มีอยู่เดิมให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเต็มศักยภาพ โดยประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้โดยง่ายและสะดวก (กล่าวคือ เน้นความคุ้มค่าและความประหยัดทั้งในภาครัฐ และไม่สร้างภาระเกินควรแก่ประชาชน ตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี)^๔

^๓ ดังจะเห็นเจตนารมณ์ได้จากมาตรา ๖ และมาตรา ๑๙ ที่บัญญัติให้หน่วยงานกลางร่วมกันจัดทำวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามมาตรา ๖ เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อกำหนดให้หน่วยงานของรัฐใช้และปฏิบัติอย่างมีความสอดคล้องกัน และเชื่อมโยงถึงกันได้ โดยจะจัดแบ่งวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เป็น “ระยะเริ่มต้น” และระยะต่อ ๆ ไป ก็ได้ แต่ระยะแรกสำหรับการเริ่มต้นดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ จะต้องจัดทำให้แล้วเสร็จเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาได้ภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

^๔ ดังจะเห็นเจตนารมณ์ได้จากมาตรา ๑๙ วรรคสอง ที่กำหนดให้ข้อเสนอของ ๔ หน่วยงานกลางต่อคณะรัฐมนตรี อันว่าด้วยเรื่องวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์รวมถึงมาตรฐานข้อมูลด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารตามมาตรา ๖ จะต้องคำนึงถึงการเชื่อมโยงถึงกันโดยหน่วยงานสามารถใช้อุปกรณ์และข้อมูลที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้และประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก

๖. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากกฎหมาย

๖.๑ การขจัดอุปสรรคทางข้อกฎหมายในการให้บริการประชาชนด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Service) ซึ่งกระจัดกระจายอยู่ตามกฎหมายและกฎระเบียบปลีกย่อยจำนวนมาก โดยกฎหมายกลางฉบับเดียว อันเป็นการพัฒนาระบบนิเวศทางกฎหมาย (Legal Ecosystem) เพื่อส่งเสริมให้เกิดรัฐบาลดิจิทัล (Digital Government) ขึ้นในประเทศไทย ทั้งนี้ ตามเจตนารมณ์และบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและมติของคณะรัฐมนตรี รวมตลอดทั้งนโยบายและแผนที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ อีกเป็นจำนวนมาก

๖.๒ การอำนวยความสะดวกและลดภาระค่าใช้จ่ายให้แก่ประชาชน ให้ไม่ต้องเดินทาง เสียเวลา ไปกักรถติดและการรอคิวอันยาวนาน และสามารถยื่นคำขอหรือส่งเรื่องถึงหน่วยงานของรัฐในเวลาใดก็ได้ ตามที่ตนสะดวกตลอด ๒๔ ชั่วโมง จึงสามารถนำเวลาและค่าใช้จ่ายในส่วนดังกล่าวไปใช้ในการดูแลครอบครัวหรือ ทำประโยชน์อื่นใดแทนได้ ทั้งนี้ อันจะส่งผลโดยอ้อมเป็นการลดความหนาแน่นของการจราจร และเพิ่มความรวดเร็ว ในการรับบริการจากรัฐ ให้แก่ประชาชนผู้ซึ่งมีความจำเป็นจริง ๆ ที่จะต้องไปติดต่อราชการด้วยตนเอง

๖.๓ การเพิ่มประสิทธิภาพ ความรวดเร็ว ความประหยัด และความโปร่งใสตรวจสอบได้ ในการปฏิบัติ หน้าที่ราชการ ตัวอย่างเช่น จากเดิมซึ่งใช้วิธีการส่งไปรษณีย์ใช้เวลาอย่างน้อย ๒ - ๔ วัน (หรือกรณีเร่งด่วนต้องใช้ ยานพาหนะราชการเพื่อไปส่งเรื่องใดเป็นการเฉพาะก็เป็นการเพิ่มต้นทุนและมลภาวะ) เมื่อเปลี่ยนเป็นการส่งเรื่อง หรือเอกสารทางอีเมลหรือวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์อื่นใดก็จะถึงทันที และหน่วยงานผู้รับสามารถนำไปดำเนินการ ต่อได้ในเวลาไม่ถึงชั่วโมง หรืออย่างช้าที่สุดไม่เกิน ๑ วัน นอกจากนั้นยังส่งผลเป็นการประหยัดเงินแผ่นดิน ลดค่าส่งไปรษณีย์ ค่ากระดาษค่าหมึก และส่งผลเป็นการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม ลดโลกร้อนอีกด้วยในที่สุด

๖.๔ การปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์จะช่วยลดการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

๖.๕ ส่งเสริมการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) ในยุคโควิดหรือหลังโควิด ลดการพบปะ การสัมผัส ตามแนวทางปกติใหม่ (New Normal) อันจะส่งผลเป็นการป้องกันและรักษาสุขภาพ ให้แก่ประชาชนโดยรวม ทั้งในส่วนของประชาชนผู้ต้องเดินทางโดยสารสาธารณะไปติดต่อและนั่งรอคิวในสถานที่ แออัดอันยาวนาน และในส่วนของเจ้าหน้าที่ที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะพบปะและสัมผัสเอกสารต่าง ๆ เพื่อให้บริการ ประชาชนที่มาติดต่อราชการ รวมตลอดทั้งครอบครัวของประชาชนและเจ้าหน้าที่เหล่านั้น ให้สามารถลดความเสี่ยง จากโรคโควิด ๑๙ รวมถึงโรคติดต่ออื่นใด ตลอดจนการรักษาและป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจิตอีกด้วย

๖.๖ จากประโยชน์ดังกล่าว ๕ ประการข้างต้นจะเห็นได้ว่า ในระดับมหภาค พระราชบัญญัติ การปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๕ จะสามารถส่งเสริมและอำนวยความสะดวก (facilitate) ให้แก่ การประกอบธุรกิจของภาคเอกชนได้เป็นอย่างดี อันจะส่งผลในภาพรวมเป็นการเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขัน (competitiveness) ของประเทศไทย ในโลกแห่งความเปลี่ยนแปลงอันรวดเร็วนี้ (The World of Disruption) ได้ในที่สุด

รายการตรวจสอบ (Checklist)

สิ่งที่หน่วยงานต้องดำเนินการเมื่อ พ.ร.บ. การปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๕
มีผลใช้บังคับทุกมาตรา

ข้อกฎหมาย	หน้าที่/การดำเนินการ	แนวทางปฏิบัติ/การเตรียมความพร้อม
มาตรา ๗	● ผู้ขออนุญาตจะเลือกยื่นคำขออนุญาต และส่งเอกสารหลักฐาน/สำเนาเอกสารหลักฐานประกอบคำขออนุญาตโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ (หน่วยงานต้องรับเรื่องหรือคำขอที่ประชาชนยื่น/ติดต่อมาโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ จะปฏิเสธไม่ได้) ● สำเนาเอกสารหลักฐานที่ส่งโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ผู้ส่งไม่ต้องลงนามรับรอง ● หากยื่นคำขอโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีข้อความตรงตามแบบฟอร์ม/เงื่อนไขของหน่วยงาน ให้ถือว่าผู้ขออนุญาตได้ยื่นตามแบบ วิธีการ หรือเงื่อนไขที่กำหนด ● หากมีการกำหนดให้ส่งเอกสารมากกว่า ๑ ชุด ถ้าส่งด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้ถือว่าส่งครบตามจำนวนแล้ว	☐ แจ้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องรับทราบแนวปฏิบัติดังกล่าว (โดยอาจจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน (Work Manual) ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์สำหรับเจ้าหน้าที่เพิ่มเติมได้) ☐ ลงทะเบียนที่อยู่ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงาน สำหรับเป็นช่องทางการรับคำขออนุญาต/ติดต่อขั้นพื้นฐาน หากยังไม่มีช่องทางการอิเล็กทรอนิกส์อื่น (ช่องทางการตรวจสอบการลงทะเบียนไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์^๑) ☐ จัดทำประกาศเผยแพร่ที่อยู่ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าว (มาตรา ๑๐) ☐ จัดให้มีเจ้าหน้าที่ตรวจสอบและรับเรื่องที่ส่งมาทางช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ตามที่ประกาศตามมาตรา ๑๐ ☐ ทบทวน ปรับปรุงคู่มือสำหรับประชาชนกรณีขอรับบริการโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ☐ สื่อสาร/แจ้งประชาชนรับทราบ
มาตรา ๗ วรรคท้าย	● งานบริการใดที่ไม่สามารถรับคำขอหรือรับการติดต่อจากประชาชนโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ ให้เสนอเรื่องมายังสำนักงาน ก.พ.ร. เพื่อพิจารณาการขอยกเว้นการดำเนินการ	☐ ตรวจสอบว่ามีงานบริการใดที่ไม่สามารถรับคำขอหรือรับการติดต่อโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ (ตามหลักเกณฑ์ที่ปรากฏในหนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ด่วนที่สุดที่ นร ๑๒๐๐/ว๓๖ ลงวันที่ ๒๖ ธ.ค. ๖๕)

^๑ สามารถตรวจสอบผ่านเว็บไซต์สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) (สพร./DGA) <https://www.dga.or.th/home/> หัวข้อ เอกสารเผยแพร่ > เผยแพร่ข้อมูลตามหลักธรรมาภิบาล > จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ของแต่ละหน่วยงานเพื่อรับและส่งหนังสือระหว่างหน่วยงาน โดยหากปรากฏชื่ออีเมลของหน่วยงาน หมายถึง หน่วยงานได้ลงทะเบียนไว้เรียบร้อยแล้ว หากไม่ปรากฏ สามารถประสาน สพร. เพื่อขอลงทะเบียนได้ที่ ๐ ๒๖๑๒ ๖๐๖๐ หรือ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dga.or.th และ dcc_division@dga.or.th

^๒ เจ้าหน้าที่หน่วยงานสารบรรณสำหรับตรวจสอบช่องทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงานสารบรรณ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๔

ข้อกฎหมาย	หน้าที่/การดำเนินการ	แนวทางปฏิบัติ/การเตรียมความพร้อม
มาตรา ๘	● ในการยื่นคำขออนุญาตตามมาตรา ๗ หน่วยงานจะกำหนดวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่ออำนวยความสะดวกประชาชนหรือป้องกันความเสี่ยงหรือเพื่อการยืนยันตัวตนเพิ่มเติมด้วยก็ได้ โดยต้องไม่เพิ่มภาระหรือค่าใช้จ่ายเกินจำเป็น	☐ ออกแบบ/จัดทำวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เฉพาะของหน่วยงานสำหรับอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน เช่น แบบฟอร์มอิเล็กทรอนิกส์ การ prefill/autofill ข้อมูลในแบบฟอร์ม เป็นต้น ทั้งนี้ ตามความพร้อมของแต่ละหน่วยงาน
มาตรา ๙	● หากผู้อนุญาตจะตรวจสอบความถูกต้องของบัตรประชาชนของผู้ยื่นคำขออนุญาต สามารถประสานสำนักทะเบียนกลางเพื่อดำเนินการ	☐ สามารถประสานสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย - ขอตรวจสอบความถูกต้องของบัตรประชาชน ได้ที่ ๐ ๒๗๙๑ ๗๕๑๗ - ขอเชื่อมโยงระบบบูรณาการฐานข้อมูลประชาชนและการบริการภาครัฐ^๓ (Linkage Center) ได้ที่ ๐ ๒๗๙๑ ๗๕๒๕
มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง ประกอบ มาตรา ๒๐	● การส่งคำขออนุญาตหรือการติดต่อใด ๆ จากประชาชนถึงหน่วยงาน/เจ้าหน้าที่ของรัฐผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ที่หน่วยงานกำหนด ถือว่าหน่วยงานได้รับตามวันและเวลาที่คำขออนุญาตหรือการติดต่อเข้าสู่ระบบอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงาน (โดยนับระยะเวลาในการตรวจสอบความครบถ้วนเอกสารเช่นเดียวกับการยื่นคำขอด้วยวิธีการปกติ)	☐ จัดให้มีช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงานเพื่อให้ประชาชนสามารถยื่นคำขอ/ส่งเอกสาร/ติดต่อราชการ เช่น - อีเมลกลาง - เว็บไซต์ของหน่วยงาน - แอปพลิเคชัน - ระบบ e-service - ฯลฯ ☐ จัดทำประกาศกำหนดช่องทางอิเล็กทรอนิกส์สำหรับประชาชนติดต่อราชการที่ลงนามโดยหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ ☐ เผยแพร่/สื่อสารให้ประชาชนรับทราบเกี่ยวกับช่องทางดังกล่าว เช่น เผยแพร่ประกาศ/จัดทำสื่อ infographic และเผยแพร่ในเว็บไซต์ เป็นต้น
หมายเหตุ ๑. หลังจาก พ.ร.บ. มีผลใช้บังคับแล้ว ในระหว่างที่ยังไม่กำหนดช่องทางตามมาตรา ๑๐ จะถือว่าการส่งคำขอหรือติดต่อโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ใด ๆ ที่หน่วยงานใช้อยู่ เป็นการส่งโดยชอบตามมาตรา ๑๐ ๒. ตามมาตรา ๒๒ จะมีการรายงานคณะรัฐมนตรีทุก ๖๐ วัน ว่าหน่วยงานใดยังไม่ประกาศกำหนดช่องทางอิเล็กทรอนิกส์		

^๓ รายละเอียดข้อมูลเพิ่มเติม <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statGRAPH/home.php>

ข้อกฎหมาย	หน้าที่/การดำเนินการ	แนวทางปฏิบัติ/การเตรียมความพร้อม
มาตรา ๑๐ วรรคสอง	● กรณีมีผู้ยื่นคำขออนุญาต/ติดต่อโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์โดยส่งเรื่องมาผิดหน่วยงานหรือถูกหน่วยงานแต่ไม่ใช่เจ้าของเรื่อง เจ้าหน้าที่ที่ได้รับข้อมูลต้องดำเนินการดังนี้ - กรณีที่เป็นหน่วยงานภายใน ให้ส่งเรื่องต่อไปยังหน่วยงานที่ถูกต้อง - กรณีเป็นหน่วยงานภายนอก ให้แจ้งประชาชนทราบถึงหน่วยงานที่ถูกต้องว่าหน่วยใดเป็นผู้รับผิดชอบ	☐ แจ้งเจ้าหน้าที่รับทราบแนวปฏิบัติดังกล่าว โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานสารบรรณ (โดยอาจจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน (Work Manual) ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์สำหรับเจ้าหน้าที่เพิ่มเติมได้)
มาตรา ๑๑	● หากผู้ขออนุญาตได้ยื่นคำขอ/ติดต่อโดยใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ หน่วยงานต้องตอบกลับผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วย เว้นแต่ผู้ขออนุญาตจะแจ้งเป็นช่องทางอื่น	☐ แจ้งเจ้าหน้าที่รับทราบแนวปฏิบัติดังกล่าว ☐ ลงทะเบียนที่อยู่ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงาน สำหรับเป็นช่องทางการรับคำขอ/ติดต่อขั้นต้น หากยังไม่มีช่องทางอิเล็กทรอนิกส์อื่น ☐ การจัดเตรียมระบบสำหรับการออกใบอนุญาตหรือเอกสารอื่นใดในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ <u>ทั้งนี้ตามความพร้อมของหน่วยงานและความเหมาะสมกับจำนวนธุรกรรม</u> (สามารถประสาน สพรธ ^๔ เพื่อขอรับคำปรึกษาเกี่ยวกับการออกเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ และการลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์) ☐ ให้ประชาชนมีโอกาสแสดงเจตนารับเอกสารหรือรับการติดต่อกลับในรูปแบบ/วิธีการอื่น ซึ่งแตกต่างจากช่องทางที่ตนได้ยื่นคำขอไว้ ☐ ให้ประชาชนแจ้งช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของตนสำหรับรับเอกสารอิเล็กทรอนิกส์จากหน่วยงาน ☐ จัดทำคู่มือปฏิบัติงาน (Work Manual) ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์สำหรับเจ้าหน้าที่เพิ่มเติมได้
มาตรา ๑๒	● หากผู้ยื่นคำขอนำต้นฉบับเอกสารหลักฐานที่หน่วยงานของรัฐออกให้มาติดต่อราชการ หากหน่วยงานต้องการสำเนา ให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานในการจัดทำสำเนาและรับรองความถูกต้องของสำเนาเอง และ	☐ แจ้งเจ้าหน้าที่รับทราบแนวปฏิบัติดังกล่าว (โดยอาจจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน (Work Manual) ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์สำหรับเจ้าหน้าที่เพิ่มเติมได้)

^๔ สามารถประสานสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (สพธอ./ETDA) ได้ที่ ๐ ๒๑๒๓ ๑๒๓๔

ข้อกฎหมาย	หน้าที่/การดำเนินการ	แนวทางปฏิบัติ/การเตรียมความพร้อม
	ต้องไม่เรียกเก็บค่าใช้จ่าย และจะอาศัยเหตุที่ต้องจัดทำสำเนาเป็นข้ออ้างแห่งความล่าช้าไม่ได้	☐ จัดเตรียมเครื่องมือ/อุปกรณ์ที่พร้อมสำหรับการทำสำเนาโดยไม่ล่าช้า ☐ เตรียมการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูล หรือช่องทาง หรือ ฐานข้อมูลสำหรับตรวจสอบการออกเอกสารหลักฐานจากหน่วยงานต้นทางผู้ออกเอกสาร สำหรับให้หน่วยงานปลายทางผู้ใช้เอกสารสามารถตรวจสอบ/เชื่อมโยงข้อมูลได้
มาตรา ๑๓ (๑) และ มาตรา ๒๑ ^๕	● ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ผู้รับอนุญาตต้องแสดงใบอนุญาตไว้ในที่เปิดเผย ผู้รับอนุญาตจะแสดงใบอนุญาตนั้นโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามวิธีการที่ผู้อนุญาตประกาศกำหนดก็ได้ ● หากผู้รับอนุญาตแสดงใบอนุญาตโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามประกาศของหน่วยงาน ถือว่าการแสดงนั้นชอบด้วยกฎหมายแล้ว ● หน่วยงานต้องลงประกาศนั้นในราชกิจจานุเบกษาและเผยแพร่โดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วย	☐ หากกฎหมายของหน่วยงานกำหนดให้ผู้รับอนุญาตต้องแสดงใบอนุญาตไว้ในที่เปิดเผย ให้หน่วยงานออกประกาศกำหนดวิธีการแสดงใบอนุญาตโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ☐ เมื่อจัดทำประกาศเรียบร้อยแล้ว ให้ลงประกาศนั้นในราชกิจจานุเบกษา โดยประสานสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี กลุ่มงานราชกิจจานุเบกษา สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๑๘๘๘๑ หรือ ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๔๘ ☐ สื่อสารให้ผู้รับอนุญาตรับทราบเกี่ยวกับวิธีการแสดงใบอนุญาตโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์
	หมายเหตุ ในระหว่างที่ยังไม่มีการออกประกาศ ผู้รับใบอนุญาตจะแสดงใบอนุญาตโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์โดยวิธีการใดก็ได้ และถือว่าการแสดงนั้นชอบด้วยกฎหมาย	
มาตรา ๑๓ (๒) และ มาตรา ๒๑	● ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ผู้รับอนุญาตต้องแสดงใบอนุญาตไว้ในที่เปิดเผย ผู้อนุญาตต้องเปิดเผยข้อมูลการอนุญาตที่ได้ดำเนินการไปแล้วให้ประชาชนสามารถตรวจสอบผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยสะดวกและไม่เสียค่าใช้จ่าย	☐ จัดทำระบบหรือฐานข้อมูลสำหรับให้ประชาชนตรวจสอบข้อมูลการอนุญาตผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ เพื่อลดภาระการจัดส่งข้อมูลให้แก่ประชาชนภายในระยะเวลาที่กำหนด ☐ สื่อสาร/แจ้งประชาชนรับทราบ

^๕ กรณีราชการส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น หากการอนุญาตนั้นได้รับมอบอำนาจจากส่วนกลาง หน่วยงานผู้รับมอบอำนาจไม่ต้องจัดทำประกาศตามมาตรา ๑๓(๑) แต่หากเป็นการอนุญาตที่ส่วนภูมิภาค/ท้องถิ่นมีการกำหนดกฎ/ระเบียบขึ้นเองว่าต้องขออนุญาต และต้องแสดงใบอนุญาตนั้นไว้ในที่เปิดเผย กรณีนี้จะต้องจัดทำประกาศตามมาตรา ๑๓(๑) และลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา

กรณีหน่วยงานส่วนกลาง หากกฎหมายกำหนดให้ผู้รับอนุญาตต้องแสดงใบอนุญาตไว้ในที่เปิดเผย หน่วยงานมีหน้าที่จัดทำประกาศตามมาตรา ๑๓(๑) และประกาศในราชกิจจานุเบกษา พร้อมทั้งเผยแพร่ไปยังหน่วยงานผู้รับมอบอำนาจ รวมทั้งเชื่อมโยงข้อมูลการอนุญาตจากผู้รับมอบอำนาจเพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบการอนุญาตทางอิเล็กทรอนิกส์ได้

ข้อกฎหมาย	หน้าที่/การดำเนินการ	แนวทางปฏิบัติ/การเตรียมความพร้อม
	หมายเหตุ ในระหว่างที่หน่วยงานของรัฐยังมิได้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการอนุญาตผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ ถ้าประชาชนร้องขอ หน่วยงานจะต้องจัดส่งข้อมูลการอนุญาตให้แก่ประชาชนที่ขอข้อมูลภายใน ๓ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำขอ โดยไม่เรียกเก็บค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่าย (ซึ่งอาจเป็นภาระแก่เจ้าหน้าที่มากกว่าการจัดทำฐานข้อมูลสำหรับบริการประชาชน)	
มาตรา ๑๔	● กำหนดให้การแสดงใบอนุญาตหรือเอกสารหลักฐานอื่นใดต่อเจ้าพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจตรวจสอบ สามารถแสดงเป็นภาพอิเล็กทรอนิกส์ หรือโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์อื่นก็ได้ ถือว่าการแสดงนั้น ชอบด้วยกฎหมายแล้ว เว้นแต่เป็นบัตร ใบอนุญาตหรือเอกสารสำคัญที่กำหนดในกฎกระทรวง	☐ จัดทำระบบหรือฐานข้อมูลที่สามารถตรวจสอบว่าใบอนุญาตหรือเอกสารใดที่ประชาชนแสดงโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามมาตรา ๑๓ (๑) และมาตรา ๑๔ เป็นเอกสารที่ต้องแท้จริงหรือไม่ (หากไม่จัดทำระบบ พนักงานเจ้าหน้าที่จะไม่สามารถตรวจสอบความถูกต้องแท้จริงของเอกสารได้) ☐ ตรวจสอบว่าหน่วยงานตนมีบัตร ใบอนุญาต หรือเอกสารสำคัญใดที่ไม่สามารถตรวจสอบจากภาพถ่ายหรือโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์อื่นใดได้หรือไม่ หากมี ให้เสนอเรื่องมายังสำนักงาน ก.พ.ร. เพื่อรวบรวมเสนอออกกฎกระทรวงต่อไป ☐ สื่อสาร ประชาสัมพันธ์เจ้าพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจตรวจสอบว่าสามารถตรวจสอบใบอนุญาตหรือเอกสารหลักฐานจากภาพอิเล็กทรอนิกส์หรือโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ ซึ่งประชาชนมีสิทธิที่จะแสดงได้โดยชอบด้วยกฎหมาย เว้นแต่จะถูกยกเว้นโดยกฎกระทรวง
มาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง	● การติดต่อหรือส่งเรื่องถึงกันระหว่างหน่วยงานของรัฐด้วยกัน ระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับหน่วยงานของรัฐ หรือระหว่างประชาชนกับหน่วยงานของรัฐถ้าได้กระทำโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้ถือว่าเป็นการชอบและใช้เป็นหลักฐานตามกฎหมายได้	☐ ลงทะเบียนที่อยู่ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงาน และประกาศเผยแพร่ที่อยู่ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าว ☐ จัดให้มีเจ้าหน้าที่คอยตรวจสอบและรับเรื่องที่ส่งมาทางช่องทางอิเล็กทรอนิกส์
	หมายเหตุ หากหน่วยงานใดไม่สามารถติดต่อหรือส่งเรื่องถึงกันโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ จะตราพระราชกฤษฎีกายกเว้นเป็นกรณี โดยต้องระบุเหตุผล ความจำเป็น และระยะเวลาที่จะยกเว้นให้	
มาตรา ๑๕ วรรคสอง	● ให้เป็นหน้าที่ของกรมบัญชีกลาง และหน่วยงานของรัฐอื่นที่มีอำนาจหน้าที่อนุมัติหรือตรวจสอบความถูกต้องของการเบิกจ่ายเงิน การใช้จ่ายเงิน หรือ	☐ กรมบัญชีกลางและหน่วยงานของรัฐอื่น เช่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จะต้องตรวจสอบและดำเนินการแก้ไขกฎระเบียบหรือข้อบังคับที่เป็นอุปสรรคต่อ

ข้อกฎหมาย	หน้าที่/การดำเนินการ	แนวทางปฏิบัติ/การเตรียมความพร้อม
	ความถูกต้องในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่จะต้องดำเนินการแก้ไขกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติใด ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จโดยเร็ว	การเบิกจ่ายเงิน การใช้จ่ายเงิน หรือการใช้เอกสารหลักฐานที่อยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์โดยเร็ว
มาตรา ๑๖ และ มาตรา ๒๐	● เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามระบบที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐกำหนดแทนการดำเนินการต่าง ๆ ที่มีกฎหมายหรือระเบียบกำหนดว่า จะต้องทำเป็นหนังสือหรือลายลักษณ์อักษร ซึ่งถือว่าดำเนินการโดยชอบทางกฎหมายแล้ว	☐ ต้องกำหนดระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ โดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้โดยชอบ ภายใน ๙๐ วัน นับแต่คณะรัฐมนตรีมีมติกำหนดวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามมาตรา ๖
	หมายเหตุ ๑. ในระหว่างที่ยังมิได้กำหนดระบบตามมาตรา ๑๖ ให้ถือว่าการปฏิบัติหน้าที่โดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ใด ๆ ที่หน่วยงานของรัฐใช้อยู่ นั้น เป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ชอบตามมาตรา ๑๖ แล้ว ๒. ตามมาตรา ๒๒ จะมีการรายงานคณะรัฐมนตรี ทุก ๖๐ วัน ว่าหน่วยงานใดยังไม่กำหนดระบบสำหรับให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์	
มาตรา ๑๗	● ข้อมูลข่าวสารที่ หน่วยงานของรัฐ ต้องจัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ และต้องจัดเก็บตามกฎหมาย ถ้าข้อมูลข่าวสารนั้นมีได้อยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ คณะรัฐมนตรีจะมีมติให้หน่วยงานจัดเก็บในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์แทนการจัดเก็บเป็นเอกสาร และส่งมอบเอกสารต้นฉบับให้กรมศิลปากร เพื่อดำเนินการต่อไปตามกฎหมายว่าด้วยจดหมายเหตุแห่งชาติก็ได้	☐ ต้องจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ แทนการจัดเก็บเป็นเอกสาร ตามมาตรฐานที่คณะรัฐมนตรีกำหนดตามมาตรา ๖